

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT **PERIODISME DIGITAL**

Coordinació: BARRULL CASTELLVI, JAUME

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	PERIODISME DIGITAL			
Codi	101981			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Comunicació i Periodisme Audiovisuals	3	OPTATIVA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	3		3
	Nombre de grups	1		1
Coordinació	BARRULL CASTELLVI, JAUME			
Departament/s	FILOLOGIA I COMUNICACIÓ			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	<p>Hores presencials: 60 Treball autònom de l'estudiant: 90</p> <p>Durant el curs es combinaran les anomenades "classes magistrals" amb la realització de tutories individualitzades, debats i treballs individuals i grupals. Cada alumne haurà de realitzar una sèrie de lectures obligatòries, farà els treballs indicats, lliurarà les pràctiques i realitzarà la prova final d'avaluació. Únicament podran realitzar la prova final l'alumnat que hagi assistit com a mínim al 80% de les sessions i que hagi entregat tots els treballs previs.</p>			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català i castellà			
Distribució de crèdits	Crèdits totals: 6			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
BARRULL CASTELLVI, JAUME	jaume.barrull@udl.cat	6	

Informació complementària de l'assignatura

L'assistència és obligatòria i s'exigeix a l'alumnat arribar puntualment.

Les faltes d'assistència s'han de justificar amb justificant mèdic, laboral o de pràctiques reconegudes per la UdL enviat en format PDF per missatge privat al Campus Virtual amb l'assumpte «Justificant».

Els estudiants hauran de comprometre's a complir el Codi Ètic de la UdL.

La esfera mediàtica es troba en un procés de canvi continu des de la popularització d'internet, la digitalització dels mitjans i l'aparició de les xarxes socials digitals. En aquesta nova esfera mediàtica on els mitjans tradicionals afronten una complexa i convulsa digitalització, en un entorn hipermèdiatic cada cop més complexa, cal reflexionar sobre els rols dels mitjans i els reptes que afronten en el present i en el futur proper. El mitjans digitals han esdevingut segons l'AIMC la principal font informativa de la ciutadania, per això, resulta d'especial rellevància aprendre a gestionar i reflexionar sobre la creació de continguts informatius multimèdia en aquest entorn.

Objectius acadèmics de l'assignatura

Identificar i reflexionar sobre els principals problemes que afronta el periodisme en el seu procés de digitalització.

Conèixer les principals teories i autors que han reflexionat entorn el ciberperiodisme i analitzar les principals tendències del periodisme digital.

Conèixer i comparar les diferents tradicions periodístiques.

Aplicar correctament el tractament professional dels fets informatius i l'adequat ús dels gèneres periodístics i de les fonts informatives.

Identificar i utilitzar diferents plataformes i eines digitals per a l'exercici del periodisme.

Crear continguts periodístics multimèdia.

Dominar els procediments de gestió de la informació digital.

Elaborar diversos tipus de peces periodístiques per a plataformes digitals, adequant-les a les necessitats específiques de cada plataforma o mitja de comunicació.

Competències

Bàsiques

CB2. Que l'alumnat sàpiga aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseir les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

CB4. Poder transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Generals

CG3. Aplicar els coneixements teòrics en l'activitat pràctica.

Específiques

CE7. Identificar i aplicar els fonaments ètics i la deontologia professional en l'exercici de les activitats relacionades amb els mitjans de comunicació, amb especial èmfasi als digitals.

CE10. Identificar les tradicions contemporànies en la creació de discursos informatius i no informatius en periodisme digital.

CE14. Identificar i aplicar les lògiques i habilitats narratives i expositives específiques dels continguts audiovisuals i interactius de caràcter informatiu i no informatiu en el periodisme digital.

Transversals

CT1. Adquirir una adequada comprensió i expressió oral i escrita del català i del castellà.

Continguts fonamentals de l'assignatura

El periodisme digital en l'ecosistema mediàtic: reptes i oportunitats.

Ecologia mediàtica i periodisme digital.

Sistemes mediàtics comparats. Una aproximació teòrica a l'evolució dels grups i conglomerats mediàtics.

Xarxes socials: aliats i riscos per a una praxis periodística ètica.

Verificació d'informacions i de fonts informatives.

Nous formats i llenguatges periodístics en l'àmbit digital.

Comunicació algorítmica en l'àmbit del periodisme.

Fast vs Slow Journalism: Noves formes d'exercir el periodisme crític.

Desinformació i infodèmia: eines per a combatre aquests perills.

Plataformes i eines pel periodisme digital.

El periodisme davant els discursos d'odi i la polarització: crear ponts en una societat fragmentada.

Eixos metodològics de l'assignatura

Classes magistrals. Exposició dels continguts de l'assignatura de manera oral per part del professor.

Conferències. Exposició pública d'un tema per part d'una persona experta.

Col·loquis. Activitats d'intercanvi d'opinions entre l'alumnat sota la direcció del professor.

Debat dirigit. Promoure l'expressió i la comprensió oral en una conversa col·lectiva en la qual el tema pot ser preparat, però no el desenvolupament de les intervencions.

Seminari. Sessions de treball d'un grup més aviat reduït que investiga un tema mitjançant el diàleg i la discussió, sota la direcció del professor per a aprofundir sobre alguns tems específics.

Treball en grup. Activitat d'aprenentatge que s'ha de fer mitjançant la col·laboració entre els membres d'un grup.

Treball escrit. Activitat consistent en la presentació d'un document escrit.

Estudi de cas. Mètode emprat per estudiar un individu, institució, problema, etc. de forma contextual i detallada.

Simulació. Activitat en què, envers un cas o un problema, cada alumne o cada grup te assignat un rol o un paper segons el qual ha d'intervenir en el desenvolupament de la situació.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

En grups de quatre o cinc persones els alumnes hauran de demostrar la seva habilitat en l'ús d'eines digitals, creant un blog amb continguts periodístics (reportatges, notícies, cròniques, articles d'opinió o anàlisi, etc.) en format textual, vídeo i radiofònic, és a dir, multimèdia. Cada membre del grup ha de contribuir a crear una peça de cada format en plataformes diferents. No es poden repetir, en cap cas, gèneres periodístics, ni temes.

Durant els mesos de març i abril hi haurà dues conferències a càrrec d'un professor de la Universitat Pompeu Fabra sobre l'experiència de refundació del Diari de Barcelona i un altre a càrrec d'un professional que hagi participat activament en la creació i posada en marxa d'un projecte periodístic.

El més de març es preveu l'assistència al XXIV Congreso de Periodismo de Huesca per assistir a diferents ponències i taules redones de reflexió sobre l'estat actual de periodisme a càrrec de professionals i experts. Serveixi d'exemple la programació del curs passat. En cas d'anar-hi **S'haurà d'entregar un treball sobre aquesta activitat.**

Cada alumne, de forma individual haurà de triar un mitja digital d'àmbit, local, nacional o internacional i analitzar cada dues setmanes els continguts que publica en una de les seves seccions. **Cada dijous, el professor triarà dos alumnes, al atzar que presentaran les seccions analitzades del mitja en qüestió. El dijous 25 de maig, tots els alumnes hauran de lliurar els seus anàlisis complets sobre els mitjans analitzats.**

El mes d'abril es farà un taller de verificació de continguts als mitjans digitals i les xarxes socials.

Es faran debats sobre lectures d'actualitat que siguin d'interès pel desenvolupament d'aquesta assignatura. Les lectures versaran sobre els reptes i oportunitats del periodisme digital, sobre la comunicació algorítmica, sobre sistemes mediàtics comparats i sobre la deontologia professional. Totes les lectures estaran disponibles al Campus Virtual amb, com a mínim una setmana d'antelació.

Sistema d'avaluació

"Els estudiants que combinin els seus estudis amb una feina a temps complet o una feina a temps parcial amb horari coincident amb les classes tenen dret a demanar l'avaluació alternativa en un termini de 5 dies des del començament del semestre. Per més informació, envieu un correu electrònic a academic@lletres.udl.cat o adreceu-vos a la Secretaria de la Facultat de Lletres".

Únicament podran realitzar la prova final l'alumnat que hagi assistit com a mínim al 80% de les sessions i que hagi entregat tots els treballs previs.

Assistència i participació a classe i a les conferències. Intervenció dels estudiants en els debats, simulacions, tallers i estudis de casos 30%

Anàlisi dels mitjans digitals 10%

Creació de continguts textuais, visuals i radiofònics 50%

Examen 10% (dia 1 de juny de 2023 de 16 a 18h a l'aula 1.21).

En cas de plagi, s'aplicarà el que estableix la 'Normativa de l'avaluació i la Qualificació de la Docència en els Graus i Màsters a La UdL'.

Els alumnes que hagin assistit com a mínim al 80% de les classes i hagin fet tots els treballs i l'examen i tinguin una nota mitjana inferior a 5 podran assistir a l'examen de recuperació. La recuperació es farà el dia 19 de juny de 16 a 18h a l'aula 1.21. En cap cas podran fer la recuperació alumnes amb una nota mitjana igual o superior a 5.

Bibliografia i recursos d'informació

- Apablaza-Campos Alexis, Morales Vargas Alejandro, Lopezosa Carlos, Salvat Josep i Codina Luís (2020). Social Media Live Streaming (SMLS) en medios digitales: el uso de Periscope, Facebook Live y YouTube Live en cibermedios chilenos. *Digitos: revista de comunicación digital*. 6:219-38. DOI: 10.7203/rd.v1i6.145
- Aparici, Roberto i Martínez-Pérez, Jorge (2021). *El algoritmo de la incertidumbre*. Gedisa: Barcelona
- Arroyas-Langa, Enrique; Pérez-Díaz, Pedro; Pérez-Escolar, Marta (2022). *El debate público en la red: polarización, consenso y discursos de odio*. Comunicación Social: Barcelona.
- Bossio, Diana (2017). *Journalism and Social Media: Practitioners, Organisations and Institutions*. <https://link.springer.com/book/10.1007%2F978-3-319-65472-0>
- Campos-Domínguez, Eva i García-Orosa, Berta (2018). Comunicación algorítmica en los partidos políticos: automatización de producción y circulación de mensajes. *El profesional de la información*, 27(4), 769-777. <https://doi.org/10.3145/epi.2018.jul.06>
- Canovaca de la Fuente, Enrique (2019). *El periodisme digital amb valor: claus per a la sostenibilitat de la premsa*. Universitat Autònoma de Barcelona / Universitat Jaume I / Universitat Pompeu Fabra / Universitat de València.
- Fengler, Susanne; Eberwein, Tobias; Mazzoleni, Gianpietro i Porlezza, Colin (Eds.) (2014). *Journalists and media accountability. An international study of news people in the digital age*. Peter Lang Publishing.
- Franco, Guillermo. (2008). *Cómo escribir para la Web*. Knight Center for Journalism in the Americas. <https://journalismcourses.org/wp-content/uploads/2020/08/How-to-write-for-the-Web-esp.pdf>
- García-Avilés, José Alberto, Carvajal, Miguel i Comín, María (2016). *Cómo innovar en periodismo. Entrevistas a 27 profesionales*. https://www.academia.edu/30893819/Cómo_innovar_en_Periodismo_Entrevistas_a_27_profesionales
- Greenwood, Sue (2017). *Future Journalism. Where We Are and Where We're Going*. Routledge.
- Guallar, Javier (2014). *El content curator*. Editorial UOC.
- Hallin, Daniel i Mancini, Paolo (2004). *Sistemas mediáticos comparados. Tres modelos de relación entre los medios de comunicación y la política*. Editorial Hacer: Barcelona.
- Huey, John Nisenholtz, Martin i Sagan, Paul (2018). *Resaca. Qué fue del negocio del periodismo*. <http://vigesimo.congresoperiodismo.com//wp-content/uploads/2018/01/Resaca.pdf>
- Jaraba, Gabriel(2015). *Twitter para periodistas: cómo usar con profesionalidad el microblogging para sacar partido de la red*. Editorial UOC. <http://www.digitaliapublishing.com/a/38008>
- Jenkins, Henry, Ford, Sam i Green, Joshua. (2015). *Cultura Transmedia: La creación de contenido y valor en una cultura en red*. GEDISA.
- Keen, Andrew (2016). *Internet no és la resposta*. Catedral.
- Le Masurier, Megan (2018). *Slow Journalism*. Routledge.
- López-García, Guillermo (2015). *Periodismo digital: redes, audiencias y modelos de negocio*. Comunicación Social.
- McChesney, Robert (2015). *Desconexión digital: cómo el capitalismo está poniendo a internet en contra de la democracia*. El Viejo Topo.
- Morales-Vargas, Alejandro, Pedraza-Jiménez, Rafael i Codina, Luís (2022). Calidad web en medios digitales: revisión bibliográfica sobre métodos e indicadores de evaluación general y atributos de confianza. *Revista Latina de Comunicación Social*, 80, 39-63. <https://www.doi.org/10.4185/RLCS-2022-1515>
- Noguera-Vivo, José Manuel (2015). *Todos, todo: manual de periodismo, participación y tecnología*. Editorial UOC.

- Pelliser-Rossell, Nel·lo i Oleaque-Moreno, Joan M. (eds.) (2019). Mutaciones discursivas en el siglo XXI: La política en los medios y en las redes. Tirant Humanidades.
- Pérez-Soler, Susana (2017). Periodismo y redes sociales: claves para la gestión de contenidos digitales. Editorial UOC.
- Peters, Chris i Broersma, Marcel (Eds.). (2017). Rethinking Journalism Again. Societal role and public relevance in a digital age. Routledge.
- Puentes-Rivera, Iván, Campos-Freire, Francisco i López-García, Xosé (Coords.) (2018). Periodismo con futuro. Media XXI.
- Redondo, Myriam (2018). Verificación digital para periodistas: manual contra bulos y desinformación internacional. Editorial UOC.
- Sáez, Albert. (2015). El Periodisme després de Twitter: notes per a repensar un ofici. Tres i Quatre.
- Salazar, Idoia i Benjamins, Richard (2022). El algoritmo y yo. Guía de convivencia entre seres humanos y artificiales. Anaya: Madrid.
- Salvatierra, Ramón (Coord.). (2016). Ciberperiodismo en Iberoamérica. Ariel.
<https://www.fundaciontelefonica.com/cultura-digital/publicaciones/479/>
- Sánchez-Calero, María Luisa i Limón-Naharro, Pilar (2017). La construcción de la noticia y el papel de los social media y los Periodismos Ciudadanos en la gestión de la información de desastres o catástrofes naturales. Egregius.
- Sanjurjo-Rebollo, Beatriz (2015). Manual de Internet y redes sociales: una mirada legal al nuevo panorama de las comunicaciones en la red, con especial referencia al periodismo digital, propiedad intelectual, protección de datos, negocios audiovisuales, ecommerce, consumidores, marketing online y publicidad digital. Dykinson.
- Scolari, Carlos i Gaillard, Xavier (2015). Ecología de los medios. Entornos, evoluciones e interpretaciones. Gedisa: Barcelona.
- Scolari, Carlos i Rapa, Fernando (2020). Media evolution. Sobre el origen de las especies mediáticas. La Marca: Madrid.
- Scolari, Carlos (2021). Las leyes de la interfaz: diseño, ecología, evolución, tecnología. Gedisa: Barcelona.
- Sehl, Annika; Cornia, Alessio; Nielsen, Rasmus Kleis (2018). Public Service News and Social Media. Reuters Institute for the Study of Journalism.
- Suau Gomila, Guillem; Mora-Rodríguez, Michael; Pont-Sorribes, Carles (2022). Twitter como herramienta de comunicación de emergencias: análisis de los perfiles institucionales y propuestas de mejora a partir de los atentados de Barcelona y Cambrils de 2017. Estudios sobre el Mensaje Periodístico, 28(2), 433-446.
<https://doi.org/10.5209/esmp.77692>
- Tranche, Rafael (2019). La máscara sobre la realidad: la información en la era digital. Alianza Editorial.
- UNESCO (2018). Journalism, 'Fake News' & Disinformation Handbook for Journalism Education and Training. Ireton, Cheryl y Posett, Julie (Eds.) <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000265552>
- Van-Dijck, José (2019). La cultura de la conectividad: Una historia crítica de las redes sociales. Siglo XXI Editores.
- Villar-Rodríguez, Jorge (2016). Gestión y planificación de redes sociales profesionales: Todo lo que debes saber para gestionar correctamente redes sociales corporativas. Deusto.
- Zuazo, Natalia (2018). Los dueños de internet: Cómo nos dominan los gigantes de la tecnología y qué hacer para cambiarlo. Debate.

Observatoris i publicacions electròniques de crítica de mitjans

- Ética Segura: <http://www.fnpi.org/es/etica-segura>
- European Journalism Observatory: <http://en.ejo.ch/>
- Mèdia.cat: <http://www.media.cat/>
- Poynter.org: <http://www.poynter.org/>
- Columbia Journalism Review: <http://www.cjr.org/>
- Project Censored: <http://projectcensored.org/>
- The Media Blog: <http://www.themediablog.co.uk/>

Pàgines web i blocs d'actualitat del sector

- Mediagazer: <http://mediagazer.com/>
- Nieman Lab: <http://www.niemanlab.org/>
- PressGazette: <http://www.pressgazette.co.uk/>
- Pew Research Center: <http://www.journalism.org/>
- Journalism.co.uk: <https://www.journalism.co.uk/>
- Reuters Institute for the Study of Journalism: <http://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/>
- Clases de Periodismo: <http://www.clasesdeperiodismo.com/>
- Comunicació21: <http://comunicacio21>.